

CONFIDENTIAL

LIMITED DISTRIBUTION

READ AND DESTROY

ITEM No 2457/36

27

K
March 7
XIV/794 b

HUNGARY

ARMED FORCES /0300/
Army /0301/

A SIGNALS NCO'S TRAINING, SERVICE AND DESERTION.

SOURCE GRAZ: A 21-year-old army corporal who deserted and escaped in early January 1956. He described his own experiences and observations.

DATE OF OBSERVATION: September 9 1954 to January 3 1956.

ENGLISH SYNOPSIS: Drafted for military service in September 1954, source was posted to the Signals NCOs' Training School in BUDAPEST's "KINIZSI Pal" barracks after two months basic training. Here, prospective NCOs were divided into three squads and trained in the use and maintenance of radio, signals and radar equipment. Source, detailed to the radio squad, spent most of his time learning morse code, listening to political lectures and undergoing standard infantry training.

In May 1955, the training school moved to BUDAPEST's "NAGY András" barracks, where source and his comrades learned to operate their equipment under field conditions. From June 1955 onwards, the squads were regularly taken out into the countryside for training and, in October 1955, all but eight of the 160 trainees were promoted to the ranks of sergeant, corporal and Pfc., then posted to various units.

Source was sent to the Signals Regt. in TASZAR, where he was detailed to serve as radio and telegraph operator in the Regt.'s aircraft observation company in VESZPRÉM. This company, quartered in barracks, has its aircraft tracking staff and equipment in subterranean rooms, its radio room on top of an adjacent hill and receives information by telephone and radio from twenty air observation posts stationed along the western border. Some radar posts belonging to the company have been in use since autumn 1955.

In November 1955, source was put in charge of the air observation post at PINKAMINDSZENT, where two of the six privates were always on duty. One of these manned a telescope

/more/

equipped watchtower by day and a slit trench by night, while the other manned three telephones and the radio. All the personnel had good relations with the local border guards and warned one another when an officer was making his rounds. Often border guards slept at the post while on duty and complained bitterly about the conditions under which they served.

In December 1955, source and a friend attended Christmas Mass then, although charged by the local border guard commandant, went on leave without permission. While they were away, their officer checked the observation post and found all the men on duty asleep. Suspended from duty and due to be courtmartialled, source and his friend deserted and escaped to the West.

EVALUATION COMMENT: This report contains exclusively military material. Many interesting details are given on the service with the signal corps, on the activities of the anti-air defense system and on the routine of an air observer unit.

All names are UNCONFIRMED in our files, as well as the postbox numbers of the military units under reference.

X X X

Tibort /a forrást/ 1954 januárjában behívták a 4. számú Katonai Kiegészítő Parancsnoksághoz RAKOSPALOTA, Győrös utca 64/66. szám alá, itt felvették a katonakötelesség névjegyzékébe. Majd másodszor 1954 augusztus 17.-én hívták be reggel félhétre ugyanoda 150 társával együtt. Akkor részletes orvosi vizsgálat és üsseirés után /NO/ tiest buzdító beszédet intézett hozzájuk, majd keskenyfilm bemutató következett. Bemutatták "BERLIN eleste" film I. és II. részét, valamint a "Nagy tűzfény" című orosz filmeket. Este kilenc tájban elbocsájtották a besorozottakat, azaz a tájékoztatóval, hogy október végén, - november elején katonai szolgálat megkezdésére behívót kapnak. A behívó parancsot már szeptember 9.-én megkapta, mely szerint szeptember 13.-én jelentkezett PESTEN a Kinizsi Pál laktanyában Budaörsi út 127 szám alatt. A behívott 1200 újoncot különböző lakományokba osztották szét. Egyrészt a Kinizsi laktanyában maradt vissza, a másik rész valamely ERZSI BETYÁROSI laktanyába, 400 főnyi újone PESTSZENTLŐRINCZI Stromfeld Áurel "Jelzős" laktanyába került. Itt kopaszra nyírták őket és megkapták az eléggé elhasznált egyenruhát. Zsebfelt elhelyezései emeletes ágyakban aludtak, egy-egy tisztbellegettes végezte az alaki kiképzést és tíz újonccal foglalkozott a laktanya udvarán.

/more/

A foglalkozás reggel hattól este tízig tartott. Az étkezés jó volt. A Stromfeld Aurel laktanyában 14 napig tartott a "Karantén". /Egészségügyi zárlat./ Egy tiszthelyettest megkérdeztek az ujoncok, hogy mit jelent ez a szó, de az nem tudta megmondani. Parancsnokuk KOMJATI Zoltán, 50 éves, kopasz főhadnagy, a politikai tiszt /NU/ vörös hajú, szeplős főhadnagy volt, aki minden nap reggel nyolctól tizenegyig tartott politikai foglalkozást. Mindig azt mondta, ha az angol imperialistákat szidta, hogy "Csurszil."

A 14 nap elteltével az udvaron sorakoztak az ujoncok és szétosztották őket. Külön csoportba kerültek azok, kik a tiszthelyettes iskolára önként jelentkeztek, külön csoportba a gépkocsi vezetők, szabók, főznitűdők, iskolai végzettség szerint is külön csoportba rakták az ujoncokat. A tiszthelyettes iskolára jelentkezők a Budaörsi uti Kinizsi laktanyába kerültek. Szemben, két kilométerre van a Hármashatár-hegy és 150 méterre egy téglagyár. Itt a "Jelző eszred" laktanyájában alakult meg a három századból álló "kiképző zászlóalj," melynek parancsnoka KOMJATI főhadnagy lett. Az első század parancsnoka /NU/ hadnagy, a másodiké SZ. KISS /fnu/ hadnagy és a harmadiké BENKE /fnu/ hadnagy lett. A századokiban 120 főnyi legénység négy szakaszra tagozódott, szakaszonként 30 ujonc volt beosztva.

1./ Az ujonc-kiképzés.

Recruits' Basic Training.

Tibor a második szakaszba került. Sz. KISS hadnagy jó parancsnok volt, hasonlóan ELSIK /fnu/ alhadnagy a szakaszparancsnoka, valamint FUKIS /fnu/ szakaszvezető a raj-parancsnok. A kiképzés most már erős ütemben indult meg, fegyveres és gázárciképzésben is részesültek. Október 6.-án letették az ünnepélyes esküt, mindenki megkapta a legépebb esküszöveget, mit azután, aláírás után, leadtak a századparancsnokságon. Az ünnepélyes eskü letételénél jelen volt NAGY /fnu/ őrnagy, az ÖLLEP, /Országos Légvédelmi Parancsnokság/ kiküldöttje, aki minden egyes ujonccal az eskütétel után kezétfogott. Az ünnepély után az ujoncok kimenő ruhát is kaptak.

Október végén megjelent a Kinizsi laktanyából CSER /fnu/ főhadnagy, aki az értelmesebb ujoncok közül szakaszonként ötöt kiválasztott és ezeket november elsején áthelyezték a fenti laktanyába. Itt megalakult a 160-170 főből álló "Iskola század". A parancsnoka CSER főhadnagy lett, beosztott tisztetek GÉBÁN /fnu/ főhadnagy, FURIN Gyula hadnagy, SZVITANKO /fnu/ alhadnagy, s PALKOVITS Ferenc hadnagy polí-

/more/

tikai tiszt voltak. A század hat szakaszra /25-26/ osztott, ezek közül kettő szakasz távirás, kettő jelzős és kettő szakasz lokátoros "radár" kiképzést kapott. Tibor a távirásokhoz került.

Póstaírószám 9236 I.SZ. /írkolaszárad/.

2./ Tiszthelyettes kiképzés.

Signals NCOs' Training School.

Itt már igen komolyan tanulásra fogták a tiszthelyettes iskola beosztottjait. Heti kiképzési tervzet szerint folyt az oktatás, a fősúlyt a rádió kiképzésre, a Morse jelek tanulására és a politikai iskolázásra helyezték.

SZVITANKO alhadnagy szakaszparancsnok jól értette a szakmáját, a két beosztott VÖRÖS Péter és BÖRNYIK János tizedesek pedig a civil életben is rádió műszerek voltak. A tiszthelyettes iskola anyaga az újonckiképzés anyagának háromszorosát tette ki, így az egész nap a gyakorlati és tanulással telt el. Csak a politikai óráktól féltek legjobban, mert figyelni kellett és senki nem szeretette. Azonban a katonaságnál nem lehetett elmenekülni az oktatás elől. Minden héten háromszor, már reggel két óra hosszat, volt politikai oktatás, egyik napon előadtak és azt jegyezték az iskolások. A következő alkalommal felkérdezték és ismételték Marx, Lenin és Sztalin tanait, mit broszura füzetekből adott elő a politikai tiszt, vagy valamely kijelölt oktató tiszthelyettes. A politikai dogmákat szinte sulykolásszerűen be tanították. Kétnaponként bemutattak orosz tárgyú katonai, ipari és gazdasági filmeket.

A katonák egymástól tartottak, mert tudták, hogy sok köztük a beépített besugó. Meghitt barátság és bajtársiasság nem fejlődött ki közöttük, a másikképzési szakaszok munkájáról nem tudtak. A kommunista kényszer egyetem nyomása alatt mindenki tanult, de ingerülték és idegesek voltak. Fegyelmetlenség a szakaszban nem is fordul elő. A másik híradó szakaszban /NU/ megtagadta a parancsot, 15 nap magánzárkával büntették meg, de nem távolították el az iskolából.

Megtanulták az elektromosság lényegét, Ohm törvényét, akkumulátor telepeket, elektrotechnikát, rádió technikát, rádió szerelést, rádió anyagismereteket, adó-vető készülékeket, rádió hullámok, /frekvencia, rezonancia, amplitudo, modulatio/ elektrócsövek /dióda, trióda, pentóda, hexóda/ és különböző blokk sémákat. Rádióállomások telepítését, antenna lehangolást. Részletesen tanulták R-7/b, R-20,

/more/

R-40 és R-50 rádiót, valamint a 41. M. /mintájú/ távfeszítő berendezését. A morze jeleket a "Csőbűg" készülékkel gyakorolták. Minden szakasznak külön iskola terme volt, ahol az asztalokra kapcsoló fejek voltak szerelve, amibe a fülhallgatókat bekapcsolták.

Azonkívül a rendes katonai alaki és harci kiképzés is folyt. Atom elmélet alapfogalmait /proton, neutron, elektron/, gázvédelmet és műszaki ismereteket is megtanulták. Fleslvészetre a 48 M. orosz karabéllyal a NAGYFÉNYI és TÖRÖKBALINTI lőtérén tartották. A kézigranát dobást, a gyakorló /csak füstöl/ kézigranáttal végezték. Az elhelyezés jó, de az étkezés gyenge volt.

A DISZ.-be kötelező volt a belépés, különös tevékenységet nem fejtett ki, a kijelölt tag hatenkint felváltva valami cikket írt a "Fali újság"-ba, legtöbbször a sportról, vagy moziról.

1955 május 12.-én az egész iskolát áthelyezték a Bécsi uti Budai NAGY Antal laktanyába, postafiók szám 69 76. Itt az iskola-parancsnok CEBAN főhadnagy lett.

Junius 1.-én megkezdődtek a szeptember közepéig tartó kivonulások, ami minden nap reggel nyolctól, délután háromig tartott, utána a legénységnek nem volt több foglalkozása.

Szeptember közepétől október elejéig az eddig megtanult anyag átismétlése és a vizsgák folytak. Az elért eredmények alapján előléptetési javaslatot terjesztett fel az iskola az OLLEP-hez. Javaslalba hoztak 40 újoncot, szakaszvezetői, 90-et tizedesi és a többit őrzetői előléptetésre, a 160 tiszthelyettesi iskolát végzők közül. Azonban csak hét lett szakaszvezető, 30 őrzető, a többi tizedessé lépett elő, azonban nyolc fő csak honvéd maradt.

Az avatáshoz, - ami október 8.-án volt, - megjelent a "Híradó Főnök" GAZDY István alezredes. A századparancsnok felolvasta a "Disz parancsot", mely az előléptetettek nevét tartalmazta. Az előléptetettnek GAZDY borítékban átadta a sárga rendfokozat sávját, és rendfokozati igazolványt. Utána diszebéd volt, melyen az OLLEP kulturgárdájának nyolc tagja szórakoztatta az újdonsült tiszthelyetteseket.

Október közepén megjelent parancs szerint az előléptetetteket különböző helyőrségekbe szétosztották. DEBRECEN, VESZPRÉM, SZÉKESFEHÉRVÁR és TASSÁRI /somogy m./ ezred-

parancsnoksághoz kerültek tiszthelyettesek. Az utóbbi helyre 70 fő különböző kiképzésűt osztottak be. A jelző alakulathoz beosztott legénység piros hajtókerén két centiméter hosszú négyágú "villám" jel van.

3./ TASZÁRI ezred parancsnokság.

Signals Regt. HQ in TASZÁR.

TASZÁR kilenc kilométerre keletre fekszik KAPOSVÁR-tól, a falutól egy kilométer távolságra északi irányban van a tiz két emeletes épületből álló laktanya. A jelző ezredparancsnokság és a törzs, valamint híradóközpont van ott elhelyezve. Postafiók száma 6978/E. Repülő alakulat is van elhelyezve a laktanyában, közvetlen mögötte a repülőtér kezdődik.

Az ezredparancsnok MARTINOVICS /fnu/ főhadnagy, aki két méter magasságu természetű.

Már 1955 év decemberében leváltotta NAGY /fnu/ őrnagy, aki a Szovjetunióból tért vissza kiképzésről. Azután MARTINOVICS főhadnagy lett az ezredtörzs parancsnoka, hivatalos elnevezése "törzsfőnök". Elődje itt PATYI /fnu/ főhadnagy volt. Politikai tiszt MAJOROS /fnu/ főhadnagy, munkából lett tiszt, 30 éves nyájasa természetű.

TASZÁR-on csak egy napig tartózkodtak a tiszthelyettesek, közben szétszertották őket a különféle beosztásokba. Tibor mint rádiós a VESZPRÉMI századhoz került, ide október 17.-én bevonult négy társával együtt.

4./ A VESZPRÉMI jelző-század.

Air Observation Coy.'s HQ in VESZPRÉM.

VESZPRÉMBen a Honvéd utcában, egy volt iskola épületben van a jelzőszázad parancsnokság. Postafiók száma 6978/7. Parancsnok FILOTÁS Lajos, 40 éves főhadnagy, alacsony zömök rossz arcu, volt bányász. A "híradó egység" parancsnoka NAGY /fnu/ hadnagy. Személyzeti tiszt BENKE /fnu/, hadnagy, szemüveget visel, politikai tiszt PALLOVITS Ferenc főhadnagy. Mindketten a pesti tiszthelyettes iskolából kerültek a századhoz. Hadműveleti tisztek PAKORICZA /fnu/ és DOMATYNI /fnu/ hadnagyk.

A században két híradó szakasz és egy őrszakasz van. Egy-egy szakasz létszáma átlag csak 22 fő volt, a létszáminőség miatt 1955 november végéig, ekkor a kiképzett újoncok bevonultak a századhoz. Ezeket már augusztusban behívták és PEST-en gyorsan kiképezték.

A lakotanya mögött domb emelkedik, a lábánál mindjárt 15 méterre az épülettől fakapuvál elszárított bejárat van a hegybe beépített alagútba.

Az alagút folyosója tíz métert halad be a hegybe, akkor jobbra és balra tíz méter hosszú elágazás vezet, melynek végén kiépített helyiségek vannak. A jobboldalin egy hadműveleti terem és egy iroda van, nyolcoszor hat méter nagyságúak. A baloldali végén, két hasonló nagyságú ugynevezett "szakmai tanterem" van. A folyosók és helyiségek fala kék színűre festett és neonfény világítja meg.

A domb tetejére kőlépcsők vezetnek, itt áll egy kis ház. Előteréből egy négyszer négy méteres szoba nyílik, itt van a "20 számú" rádió szoba. Ebben egy parancsnok ellenőrzése mellett négy rádió távirész teljesít szolgálatot éjjel nappal, négy darab R-7/b. Standard rádió készülékkel, melyek a világítási hálózati áramba vannak bekapcsolva. Van tartalék akkumulátor települ is.

A VESZPRÉMI jelző századhoz 20 vagy 21 légvédelmi figyelő órs tartozik, Tibor nem mindegyik pontos helyét és számát tudja, de a hallomástól összeszedett adatok támpontot nyújtanak az ország nyugati határán felépített repülő figyelő órs hálózatra.

01... HÉDERVÁR..... ???	11... ZSIRA..... ???
02... MAGYARÓVÁR..... ???	12... KÖSZEG..... ???
03... RAJKA..... ???	13... BUGSU
04... HEGYESHALOM..... ???	14... PORNÓAPÁTI
05... MOSONSZENTJÁNOS... ???	15... PINKANINDSZENT
06... ?????????????????????	16... VASSZENTMIHÁLY
07... FERTŐD..... ???	17... SZENTGOTTHÁRD
08... HIDEGSÉG..... ???	18... SZALAFŐ
09... ÁGFALVA..... ???	19... KENCASZOMOR
10... SOPRONKÖVESD..... ???	20... SZENTGYÖRGYVÖLGY
	21...., RÉDICS /A szomszéd század sávjába tartozik/

Megjegyzés: Lehetséges, hogy légifigyelők órs van telepítve FERTŐRAKOS /?/ és MAGYARFALVA /?/ is.

A rádió híradó szolgálat csak azon esetben lépne működésbe, ha a távbeszélő összeköttetés megszakadt volna.

Addig csak rövid ellenőrző jelentéseket adtak Morse jelssel a rövid hullámsávon. A hullámhosszakat hetenkint, vagy havonként változtatták. A titkos háromjegyű szám jelent bizonyos hullám-hosszat, így 1955 novemberben 349-es szám megfelelt 19.6 méteres hullámnak. Vannak három- négy betűből álló rövidítések, amit a rádió levelezésnél felhasználnak. Ezek gépelt táblázata minden rádió készüléknél megvolt.

Qap..... Figyeljen

Qsfi.... Hogyan hall

QSV..... Adjon "v" sorozatot.

Qrm.... Más állomás zavar

Qrn.... Légtéri zavarok

Qco.... A vétel lehetetlen

Qrq.... Adjon gyorsabban

Qrs.... Adjon lassabban

Qrc.... Növelje energiáját

Qrp.... Csökkentse energiáját

VZD... betűk az orosz vezduj szóból származnak "levegőt" jelent. Ezen "jelszó" minden levelezést bent, mert "legstírgósebb" jelentést következik.

VZD... KOP.... "rakéta a légtérben"...

ROB.... kevésbé sürgős jelentés,.... saját gépek tevékenységének rendkívüli bejelentése.

A szolgálat a 20-as rádió szobában néhány hétig elég terhes volt, mert a rádiósok egy parancsnok vezetésével minden másnap szolgálatba kerültek, ami reggel nyolctól, másnap reggel nyolcig tartott egyhuzamban. Később csak napi nyolc órát voltak szolgálatban.

Teljes felszereléssel, hátizsák, gázlárc és karabéllyal mentek az állomások helyére, a felszerelést az előtérben lerakták, mikor felváltva érkeztek, a fülhallgatót átvette a szomszéd készülék kezelője. Egy rádiós öt állomással, illetve légfigyelőórással levelezett. Csak a hívójelüket és a figyelő óra számát tudták, de találati helyüket nem. Tibor a 02,06,10,12 és 13 számú óra jelentkezését hallgatta, ezek minden harmadik órában, öt perces időközökben egymásután jelentkeztek. A jelentkezést "Napló"-ba vették fel. Az órákat nem a közép-európai, hanem Szovjetunió időszámítása szerint számítják, ami két órával több. Tehát délután kilenc órakor már az orosz számítás szerint tizenegy óra volt, ezt az időpontot írták be a naplóba.

/more/

5./ A "Tájékoztató osztály."Aircraft Tracking Section.

A 20-as számú rádió szoba távbeszélő összeköttetésben van a hegybe beépített hadművelleti tereccsel. A hadművelleti tereccben távbeszélő szolgálat van megszervezve, ide futnak be a figyelő őrsök repülő tevékenységet jelző jelentései. Ezeket a "Tájékoztató osztály"-hoz beosztott hadművelleti tisztek és a diszpécser tiszthelyettes /NU/ őrmester kiértékeli. Terec közepén állványon áll függőlegesen három méter hosszú és 70 centiméter széles, vastag üveglap tábla, melyen Magyarország határának vonalrajza van festve. Az ország területe számozott négyzethálózatra van osztva. Van a táblán vonalzott hely is, hova a következő adatok felírhatók: 1/ figyelőőrs száma, 2/ repülés iránya világtáj szerint fokokban, 3/ térképhálózat száma, 4/ repülőgépek darabszáma, 5/ repülőgép típus, 6/ repülő magasság, 7/ óra-idő.

A figyelőőrsöktől bemandott adatokat egy rajzoló tükrirással felírja zsirkkrétával az üveglap megfelelő rovartaiba. Az üveglap másik oldalán álló tisz, illetve a diszpécser a bemandott és leírt adatok alapján berajzolja az üveglapon a repülőgép, vagy kötelék útját az ország légitérében. A rajz adatait a hadművelleti tisz "Nyilvánterítés"-be veszi és tovább jelenti. A "Tájékoztató osztály" a pesti Gellért-hegy alatti szikla óvóhelyen levő "jelző főúrral" van közvetlen összeköttetésben. Azonkívül távbeszélőn összeköthető az OILEP-el, a légvédelmi tűzérési parancsnoksággal, a légierők parancsnokságával.

Tibor azt hallotta, hogy a légi jelzők, légi híradók és légvédelmi tűzérési alakulatok, légvédelmi hadosztályokra tagozódnak, de közelebbi részletekről nem tud.

Hallott az épülő, illetve már működő "Lokator" /Radar/ állomásokról. Mármashatár-hegyre 1955 júniusban a tiszthelyettesi iskola hallgatóit kivezényelték a földművelési végzésre. Az ott felépítésre kerülő épületek alapján írták ki. Tibor csak egy ízben végzett ilyen munkát, akkor látott egy gépkocsira szerelt Lokator készüléket, mely ponyrával volt letakarva. A gépkocsi egy szőlőre kiadott gödörben állott.

MARCALTON /Veszprém m./ és EGERÉC /Baranya m./ októberben már működött Lokator állomás. HOMOKEZENTGYÖRGY /Somogy m./, FERTŐSZENTMIKLÓS /Sopron m./, KAPATA /Vas m./, építés alatt állottak az épületek. A Lokator állomások már az 1955 év őszén működésben is lehettek.

6./ A VESZPRÉMI helyőrségi élet.Garrison Life in VESZPRÉM.

A jelőrszázad-parancsnok FILOTÁS Lajos főhadnagy, szigorú tiszt, aki állandóan ellenőrzi a szolgálatot. Szabadság kérelmeket legtöbbször elutasítja. "Hagyanyját maga nélkül is el tudják temetni." - mondta /NU/ katonának. 1955 decemberében egyik nap a reggeli tornagyakorlaton kevesen vettek részt, mire felriadóztatta a századot, maga vitte ki a terepre, azután belevezényelte őket a város mellett folyó Séd patakba. Az átázott katonák nótaszóval vonultak be azután a laktanyába. Tibor ekkor már nem volt a századnál, csak elmondották neki az esetet.

Nagyon nehezen ad kimaradási engedélyt takarodón tul. A kérelmező belép az irodába előadja kérelmét, amíg beszél illetve jelent, jobb kezét tisztelegye tartja. Ha a tiszt is tisztelegésre tartja a kezét, a katona is addig sapkájánál tartja jobb kezét. Közben ilyenkor mondja el FILOTÁS kifogásait a piszkosnak talált ruházatra, vagy a katona általános magatartására vonatkozólag. Ha kimaradási engedélyt megkapja nagynehezen a kérelmező, akkor az őrök kitölti az engedély cédulát és azt a parancsnok aláírja.

A katonák illetménye nem nagy, mozira esetleg néhány pohár borra elég. A "Bakony szálló" vendéglőjébe mennek, rumot rendelnek, vagy egy liter olcsó bort. Itt az a veszély fenyegeti őket, hogy a hírhedt TOK /fmu/ százados "Helyőrség kommandós", már este kilenckor kizavarja a helységből a katonákat. "Jazz /így mondja ki/ állj, a katonák hagyják el a termet!" Nem használ a kimaradási engedély, menni kell. Szégyenkezve killognak el, a polgári egyének gunyosan mosolyognak rajtuk.

Néha TOK százados nem okoz feltűnést, csak odalép a katonák asztalához, kedélyesen felvess egy poharat, tele-tölti és kiissza azok borát. "Öt perc múlva pucolás, nem akarok többet senkit itt látni," mondja és továbblép. Olykor azonban leereszkedő, közéje ül a katonáknak, ha azok fizetnek neki iszik velük, de ha fogratékán van a pénz, valamint az ital, kitör belőle a "kommandós" és szétzavarja a társaságot.

7./ A PINKAMINDSZENTI légi figyelő őrsé.Air Observation Post at PINKAMINDSZENT.

Tibort 1955 november 26.-án a PINKAMINDSZENTI 15 számú légi figyelő őrsére vezényelték őrsparancsnoknak.

/more/

Elője TOLVAJ Béla tizedes leszerelt; tőle egy nap alatt átvette a szolgálatot, valamint leltár szerint az őrs be rendezését. Szakaszparancsnoka VARGA László volt, 35 éves, őrmesterből előléptetett nő tiszt, legutóbbi lakhelye SZENTGOTTHARD. Tíz óra tartozik alája a 11-től 20-ig számolásnak. VARGA hadnagy rendes ember, motorkerékpáron járja az őrsöket.

A 15. számú őrs a PINKAMINDSZENT községből STREM /Burgenland/ felé vezető ut mentén fekszik a 202 magaslatti ponttól 500 méterre nyugatra. Az országhatáron húzódó drótkerítés 80 méternyire halad el az őrs mellett. Az őrs négy-szer négy méter területű, két és fél méter magas téglá épületben van elhelyezve. Lapos beton tetején hat méter magas, négy darab vasbeton oszlopon áll a nyitott, egy négyzet méteres területnyi figyelő hely. Három oldalról egy méter magas deszkafal veszi körül. A nyitott oldalához vaslétra vezet a földről.

Az épülethez 20 méterre van a fából épült WC., közelében egy náddal fedett, egyik oldalán nyitott szin áll, itt tartják az őrs fáját és szénét.

Az épületbe egy ajtón át az előtéren keresztül lehet belépni, ahol az éleskamra van. Az előteret kis ablak világítja meg. Innen oldalt nyílik a másik ajtó, a fallal elhatárolt nagyobb szobába, melyből egy kisebb fülke ugrik ki. A szobában állnak a vaságyak, a kályha, asztal, pad és két konyhaszék. A fülkében vannak asztalon a híradó eszközök és fegyverállvány. Az ittlévő nagy ablak világítja a nagyobb szobát is. Az ágyak fölötti polcokon tartják a felszerelést, ágy alatt a katona ládát.

Az egyik falrészén Lenin és Sztalin képe között függ Rákosié is. Itt van a falújság tábla is és a két jelmondat: "Harcoldj a kiváló őrs eléréséért." és "Küzdj a repülő 70 %-os finom felismeréséért."

Az őrszobát éjjel két petróleumlámpa világítja, egyik közülük petróleumgázos levegő fűtató. Az időt egy asztali ébresztőóra mutatja, amely az óráúveg keretének forgatásával húzható fel. Gyártmánya ismeretlen.

Egy légvédelmi figyelőőrs előírt létszáma parancsnokkal együtt hét fő, de ez a létszám nem mindig teljes. Csak hatan voltak 1955 decemberében az őrs létszámában, abból is egy főt FERTŐSZENTMIKLÓSra vezényeltek lokátoros lak-tanya építéséhez.

/more/

8./ Szolgálat a légi figyelő őrsön.

The Air Observers' Duties.

A parancsnok kivételével naponként reggel hét órakor, két katona szolgálatba lép. Egyik nappal a figyelő toronyban fegyverrel tart szolgálatot és éjjel a házikó előtt kisdött gödörben. A másik, a távbeszélő és rádió készülék-nél a szobában tartja a szolgálatot. Minden három órában váltják egymást.

A figyelő toronyban van a TZK. távcsőműszer. A TZK betűk mit jelentenek, azt az őrsön senki nem tudja. Ez három merev lábon álló, gömbesuklás tartócsapra ráhelyezhető, a félméter hosszú, harminc centiméter széles távcső. A két henger-alaku cső, az elől levő lencsénél 10-12 centiméter átmérőjű. Hátrafelé keskenyedik; a végén ferde irányú foglalatban van a nézőke két lencséje, amik hat-hét centiméter átmérőjűek. A két lencsét együtt olvális alaku, hat centiméter magas, egy centiméter vastag gumilemezkeret veszi körül. Alul a hátsó távcsőtesten jobbról és balról fordított "L" alaku fogantyú nyulik ki, ezekkel a távcső bármely irányban könnyen forgatható. A távcsőben "vonás" beosztású fonálkereszt van a nagyítása becslés szerint 15-20 szoros lehet, táborizöld színűre festett, semmiféle gyártási adat nincsen rajta. Éjjel, vagy rossz idő esetén az 50 x 60 centiméteres faládba helyezik, amit sátorlappal is letakarnak. A távcső értéke 90.000 forint. Kézitávcső nincs rendszerezve a légi figyelőőrsön.

A torony figyelőben és az épület melletti figyelő-gödörben van egy-egy "Íránymeghatározó korong", egy méter magas oszlopra rögzítve. A félméter átmérőjű fehérre festett fémkorong 360 fokos beosztású. Számozva és betűvel jelölve van a 360-as Észak-i, a 0.90-es Kelet-i, 180-as Dél-i és 270-es Nyugat-i irány. A közbeeső fokok közül csak a tízesek vannak rövid vonallal jelezve. A korong középpontján forgatható fémmutató van, mely a repülő mozgási irányára ráforgatható. A korong "Északi" irányban van tájolva és így rögzítve".

A repülőgép magasságának megállapítására, a figyelő távcsőben a fonálkeresztben levő vonás-beosztás szolgált. A különböző repülőgépek hossza és fesztávja egy táblázatban volt méterben, ezen egyik számot osztották a leolvasott vonás számmal, az eredmény adta a repülőgép magasságát. Ha a gép oldalt repül a hossza, ha szemben repül fesztávja mérhető.

/more/

Például: repülőgép hossz /vagy fesztáv/ 20 méter = az eredmény megfelel 5 /kilométer/ azaz 5000 méter magasságnak, ez pedig 50 hektómétert jelent.

A távbeszélő fülkében egy R-7/B Standard rádió volt felállítva, 1955 őszén elromlott. Antennája az épület mellett állott, áramfejlesztő dinamója lábhajtással működött. Helyette decemberben a VESZPRÍMI századtól gépkocsin, egy iv antennás R-3 rádiót szállítottak ki. Ennek dinamója kézi meghajtású, kezelése két személyt igényel. Ezt a készüléket az őrsön senki nem ismerte, a kiszállító rádió műszerész röviden ismertette a kezelési módját. Másnap ez a R-3 sem működött, blokkja kiégett.

A rádió készülékkel minden harmadik órában kell ellenőrző felhívást eszközölni a század felé. Az őrsön most már két rossz rádió volt, így a rádió-összeköttetés nem működött, 1956 januárjáig.

Van az őrsön egy állami távbeszélő készülék, mely karforgatású csengő berendezésű, közvetlen a VESZPRÍMI 1 számú posta központtal van összeköttetésben. A jelzőszázad hívószáma 8-as.

Egy 41 M. mintájú bakelit tokban levő csengő berendezésű tábori távbeszélő készülék, a PINKAMINDSZENTI postával van közvetlen összeköttetésben. Rajta keresztül szükség esetén VESZPRÍM felhívható.

A másik 41 M. mintájú tábori távbeszélő készülék közvetlen a PINKAMINDSZENTI zöld ÁVH. határőrsparancsnoksággal van összeköttetésben.

9./ Jelentések adása.

Routine Reporting by Telephone and Radio.

Ha légitevékenységet észlel az őrs, azt köteles azonnal távbeszélőn bejelenteni a századparancsnokságnak. A jelentést bevezetik a figyelőőrs naplójába, ez a következő rovatokat tartalmazza:

- 1./ űrs és sorszám, 2./ irány és fok száma,
- 3./ gép darab száma, típus, 4./ repülő magasság hektóméterben, 5./ idő, óra perc.

A jelentéseket a titkos jellelűs szerint mondják be. A három darab vízhatlan papírból készült levelezőlap nagyságu táblán vannak a saját és ellenséges repülő tevé-

kenységet, vagy harci tevékenységet jelentő számok és jelentőségük, lenyomtatva. A táblázatok 1951 év óta vannak érvényben, úgy a távbeszélő, mint a rádió levelezésben érvényesek.

Különböző számcsoportoknak más a jelentősége, nem minden szám folytatólagos sorrendben fejez ki valamit, több hiányzik a számsorból. Az egyik táblán a 400-on felüli számcsoport van, ami ellenséges légi tevékenységet jelent. Tíbor a következő számok jelentőségére emlékszik.

- 519.... atombomba
- 518.... hidrogén-bomba
-
-
- 515.... repülőgép bombáz
- 514.... repülőgép köröz
-
-
-
- 434.... rakéta-lövedék
-
- ???. harckocsi támadás

Itt vannak a "jelszó"-k is feltüntetve:.. "Levegő" jelszó /VZD/, mely minden levelezést bont,... igen sürgős. Igen, sürgős jelentés "levegő" és 434 ... rakétát jelent a légterben. "Repülő".. jelszó .. kevésbé sürgős jelentés, saját repülő tevékenységet jelent.

A posta felé "CSILLAG" jelszó igen sürgős minden más beszélgetést bontó jelentés. "FELHŐ"... jelszó, kevésbé sürgős saját repülőgép tevékenység jelentése, "RMT" jelszó szintén kevésbé sürgős meteorológiai jelentés.

A másik lap az ellenséges nyugati gépek jelkulcs számát tünteti fel.

- 333.... nagy kötelék
- 222.... kiskötél
- 261.... F/80... /US. vadász/
-
- 259.... F/84... -- --

/more/

15.

257.... F/86... /US. vadász/

.....

.....

..... B/29... /US. bombázók/

..... B/36... -- --

..... B/52... -- --

..... C/47... /US. szállító gép/

.....

..... Gloster Meteor... /Angol lökhaj-
tásos./

.....

.....

A harmadik lapon a saját, illetve orosz gépek jelkulcsszámai
vannak.

177.... saját két robbanó motoros gép

.....

175.... saját lökhajtásos gép

163.... Párdue

..... Fecske

.....

155.... Mig. 15.

..... Mig. 17.

..... Teve

..... IL. 12

118.... határon be /saját/

119.... határon ki

114.... fokozott figyelés

113.... fokozott figyelés megszűnt

111.... egy darab gép

Egy félivnyi fénykép lapon US. és angol géptípus
/15 gép/ volt feltüntetve. Leírva a gépek minősége, hossza,
feszítávolsága, fegyverzet, bombaterhelés, csúcsmagasság,
utazó sebesség és maximális sebesség.

Azonkívül egy lapon a különböző nemzetiségű repülő-
gépek felségjele volt színesen lenyomtatva. Magyar gép, piros.

/more/

fehér, zöld körök a szárnyon, a törzsen piros, fehér, zöld vonallal rajzolt ötágú csillag. Szovjet gép szárnyán és törzsén vörös csillag.

A 15-ös légifigyelő órs területén 1955 december hó folyamán csak egy saját gép mozgását figyelték meg és jelentették.

A jelentés például így hangzik: 15/1,.../Órs, jelentés, folyószáma/ Északnyugat 320,,/fok/ 2, /óráb/ 163, /PÁRDUC/, 50, /hektométer/ 14, /óra/ 32, /perc/. A zárójelben levő adatokat nem mondják be. A számokat az óránál és a századnál kiértékelve beírják a naplók megfelelő rovataiba.

A jelentésekben az óraidőt a szovjet időszámítás szerint, tehát két órával előbbi időben jelentették, mint a közép-európai időszámítás.

Ugynevezett "Gyakorló jelentés"-t az órsparancsnok rendelkezése szerint naponként többször adnak le a századparancsnoksághoz távbeszélőn. Ilyenkor bemondják "Gyakorló jelentés" és az óra időhöz még 40-et hozzáadnak. Reggel hét órakor 47 órát jelentenek. Ezeket a jelentéseket a "Gyakorló órsi napló"-ba vezetik be.

A szolgálatban levők végrehajtának vonal-vizsgát a két szomszédos figyelő órs felé is. Megtörténik, hogy valami vonalzavar következtében a század a 15 számú órs jelentkezést, illetve vonalvizsgáját rosszul hallja, akkor a szomszédos órs közvetít.

10./ Időjárás-jelentés.

Meteorological Reports.

Az órs minden nap reggel öt órakor, délben tizenket-tőkor és este hatkor időjárás jelentést ad távbeszélőn a századhoz. Az órsön nem volt semmiféle meteorológiai műszer, a bemondott adatokat becsléssel állapították meg. A jelentés nagában foglalta a következő adatokat:

Szélirány, világtájak szerint, erőssége gyenge, közepes, erős, vagy szélső.

Felhőzet, szakadozott, sűrű felhő, vagy derült égbolt.

Csapadék, gyenge, közepes, zivatar, hó vagy jégeső.

Látás, nappal /1-2-3000/ méterre, éjjel /10-20-30/ méterre.

A szolgálat átadását és átvételét mind a két szolgálatban levő, a figyelő órs naplójában aláírta. A napló egy füzet volt, előrenyomtatott rovatokkal két hónapi időtartamra volt elégséges.

11./ Foglalkozási tervezet és a napi-rend.

Daily Routine.

Az órsön egy "Foglalkozási napló"-t vezetett az órsparancsnok, melyhez havi ütemtervet adott ki a századparancsnokság két gépelt oldalnyi terjedelemben.

Az ébresztő magyar időszámítás szerint reggel hat órakor volt, utána 25 perces tornagyakorlat a szabadban. Mosdás, ágy-bevetés, takarítás és reggeli következett. Nyolctól-tízig fegyverkarbantartás, egyéni tanulás. Tíz-tizenkettőig egyik nap politikai óra sajtókiértékelést, másik nap célratartási gyakorlatokat, egyéni és harckiképzést a szabadban tartottak. Tizenkettőtől délután kettőig szabadfoglalkozás és ebéd ideje volt, majd az egyórás kötelező pihenő következett. Délután háromtól-ötig elméleti oktatás volt az ütemterv szerint. Jelzőkiképzés, műszerismeret rádió kiképzés, vegyvédelem, műszaki ismeretek, elsősegélynyújtás, napok szerint váltakoztak.

Ötötől-hatig ismét fegyverkarbantartás, majd nyolc óráig egyéni tanulás, kulturmunka /sport/ következett. Este nyolckor vacsora, utána szabadidő, előkészület a takarodóhoz és tízkor takarodó volt.

A napi elméleti oktatást és a gyakorlati kiképzést a figyelőórs parancsnoka tartotta meg, ő tartotta a politikai előadásokat is. A katonáknak három füzetük volt amibe jegyzetek. Írészereket és füzetet havonta a század kiadta. Az oktatás előírt anyagához két évvel azelőtt kiadott és nyomtatott különböző "utmutató" segédlet adott támpontokat. Volt jelző, elektrotechnikai, rádiótechnikai, vegyvédelmi és műszaki "utmutató". "Az atomelméletéről" a szakasszparancsnoknak kellett volna előadást tartani.

A politikai oktatás anyagát minden hónapra kiadta a század brüssura füzetekben. December havára kiadott füzetek címe: "A katonai eskü jelentősége" és "Élj a szolgálati szabályzat szellemében". Azonkívül a napi sajtó cikkeit is kiértékeltek. Az óra legénysége együttesen előfizetett havonként a következő lapokra: Szabad Nép, Néphadsereg, Szabad Ifjúság és Iudas Matyi.

/more/

A jelzőkiképzéshez tartozott, a figyelő őrs feladatának és műszer-felszerelés, valamint hirtető eszközök ismeretése, kezelése. Repülőgépek felismerése és felderítése. Elektrotechnikához az elektromosság törvényei, áramerősség, feszültség, ellenállás, akkumulátor-telepek ismerete tartozott. Rádiótechnika és rádió anyagismeretben az adó-vevő készülék működése, hatótávolság, rádió állomás telepítése, volt az előadás anyaga.

Vegyvédelmi oktatáson a különböző mérges gázok hatását, azok felismerésének módjait tanulták, valamint a gázálarc használatát. Ismeretlen gyártmányu, csak az arcot fedő gázálarccal voltak felszerelve, a légszűrő berendezés külön tokban volt.

Műszaki kiképzés a lövészetekről, lövészkut, mellvéd és közlekedő árok építését, a robbanó anyagokat, aknák telepítésének módjait és a ponton hidak építését oktatja.

Alaki kiképzésen a fegyverfogásokat, fogadás balról-jobbról és a menetet, a gyalogsági harc kiképzésben pedig a támadás és védelem harcát gyakorolták.

Lövészetre a figyelőőrs tagjai menetlevéllel VESZPRÉM-be utaztak minden félévben és az ottani lőtérre lőttek, valamint kézigranátot dobáltak. A parancsnok géppisztollyal, a többiek 41 M. orosz karabéllyal vannak felszerelve. Az őrsön 400 géppisztoly, 700 karabély töltény, 18 darab kézigranát tartozik a készlethez.

12./ A figyelőőrs katonáinak szelleme.

Soldiers' Life at PINKAMINDSZENT.

Az őrsparancsnok felelős a szolgálat pontos ellátásáért, a kiképzésért. Ő kezeli a kiadott parancsokat, melyek egy lezárt vasládában tart, ezek titkosak. Felelős a "leltári füzet"-ben vezetett anyagokért, itt minden anyag külön fejezetben részletesen van felsorolva, hirtető anyagtól és fegyverzettől az ágyneműig és főzőeszközökig. Ő számolja el a havi szoldot, menetleveleket és napi díjat, fizeti a ruhamosatót.

Ezen célra havonta 3300-3400 forintot adott ki a századparancsnokság, ezen összegből a hónap végén egy "Kismutatás"-on elszámolt, a maradék pénzt borítékban visszaküldte.

Az őrs kevés létszáma miatt, az előírt kiképzésre tulajdonképpen alig jutott egy-két ember. Azokkal is leg-

többször csak úgy beíratta füzetekbe az "Utmutató"-k anyagának kivonatát. Tibor nem is kapott "jelzős" kiképzést csak rádióst, így a szolgálatot nem ismerte. Az őrs tagjai közt csak SCHNEIDER László őrzetű volt a kommunista párt tagja és DISZ megbízott. De ez sem nagyon törte magát a szolgálatban, mindenki tovább aludta az ébresztő idejét és a reggeli tornát. Tapasztalat szerint a vizsgáló előljárók legtöbbször az esti órákban érkeztek. Előzőleg bementek jelentkezni a PINKAMINDSZENTI határőrség laktanyájába. Onnan már távbeszélőn az ügyeltes határőr bemondotta a várható szemlét.

Két ízben a szakasziparancsnok és két ízben a századparancsnok szemlélt december hó folyamán. Az első századparancsnoki szemlénél nem volt semmi baj, de a másik esetben az egész őrs aludt, nem hallották meg a figyelmeztető telefont. Ebből származott a későbbiekben leírásra kerülő kivizsgálás és őrsparancsnok leváltási ügye. A vizsgáló előljáró beírja a szemle eredményét a "Parancsnoki észrevételek" naplójába.

13./ A zöld ÁVH. határőrség.

Relations with Border Guards.

A PINKAMINDSZENTI határőrség katonái jóbarátságot tartottak a figyelőőrs tagjaival. A járőrök naponta betértek, mikor járőrbe indultak, vagy onnan visszajöttek. Néha négy-hat határőr is szorongott az őrs szobájában, különösen ha az idő rossz volt. Egyszerűen a földre feküdtek és ott aludtak. A határőrök állandóan panaszkodtak arról, hogy milyen fárasztó és megerőltető a járőrözés. Azért ott könynyitettek szolgálaton, ahol lehetett. Kedvelt gyülekező helye a határőr járőröknek a Pinka folyón átvezető vasút hídja is, mely alatt szélvédett helyen cigarettáznak és beszélgetnek.

Tibor egy határőrtől /NU/ hallotta, hogy szeretett volna menekülni elfogni, hogy szabadságra mehessen. A többiek nem vadásztak lelkesen a menekültekre. Mesélték a határőrök, hogy december folyamán a PINKAMINDSZENTI vasútvonalon lebukott egy volt, de már leszerelt határőr, aki menekülni akart. Állítólag ugyancsak decemberben lebukott két mérnök és egy orvos, akik a határ közelében a földön feküdtek és a nyomsávvizsgáló járőr villanylámpával rájuk világított. A doktor tul világos esőkabátja árulta el őket.

A PINKAMINDSZENTI őrs sávjában van egy völgy, amit "ZENGŐ völgy"-nek neveznek. Azon menekült el 1954 decemberében ZENGŐ /nu/ nevű határőr, három társával együtt.

/more/

Az ÁVH. határőrs parancsnoka FORNÁN /fmu/ hadnagy, a politikai tiszt CSABAI /fmu/ hadnagy. Ha ezek a járőröket vizsgálni indultak legtöbbször lőhátton, a laktanya távbeszélő ügyeletes felhívta a légi-figyelő őrsöt: "Vihar" vagy "gore" mondotta, utána megkérdezte mennyi a pontos idő. Ilyenkor a határőr járőrök rohanva igyekeztek a kijelölt sávjukba. Ha a légifigyelő őrshez ment szemlélő: "Oroszlan kint", vagy "tigris a dzsungelben" volt a megbeszélte jelzés. Utána megint leplezésül megkérdezte a távbeszélő ügyeletes a pontos időt.

Egy ízben négy határőr is békésen aludt a figyelő űrs szobájának padlóján, mikor a távbeszélő ügyeletes be-mondotta a "Vihar" jelzést. Egymást taposták a nagy siet-ségben a határőrök, pedig csak tréfa volt a riasztás. A távbeszélő ügyeletes utánuk kiabált: "Gyertek vissza csak vicceltem". A határőrök nagyon zokon vették a rossz tréfát és figyelmeztették a figyelő űrs tagjait, hogy a jövőben ilyet ne csináljanak, mert ők is visszafizetik azt ha-sonlóval.

14./ Zsold, élelmezés, szabadság.

Pay, Rations and Leave.

A figyelő űrs katonái zsoldjukat havonta kétszer kapták, minden hónap 5.-én és 25.-én. A tizedes 80, őrsvezető 60, honvéd 40 forintot kapott félhavienként. Szolgálati ut napidíja 13 forint 40 fillér. Zsoldból levonják a békekölcsönt. A DISZ tagsági díját és újság-előfizetést a DISZ megbízott beszedi.

A figyelő űrs katonái havonta 600 darab jelzés nélküli cigarettát kapnak, "öt perces"-nek nevezik. Kapnak egy darabka borotva és egy darab mosdószappant. Az ÁVH határőrség tagjai cigarettát nem kapnak. Az ágynemű és felsőnemű mosását a faluban /NU/ asszony végezte, havi 80-100 forint-ért, amit az állam fizetett.

Az élelmezést a határőrség adta, azért naponként 60 fejenként 14 forint 70 fillért fizetett a figyelő űrs a határőrségnek.

Két fazékban hozták el reggel, délben, este az étkezést és felmelegítve ették német mintájú kávé csaj-kából. A reggeli fekete, vagy tejkrém, hozzá szalonna vagy lekvár, esetleg vaj, ami lehetetlen. Ebéd főttimis, sa-vanyu vagy kelkáposzta, krumpli vagy sárgaborsó-főzelék. Hetenként egyszer lekváros vagy túróstészta. Vacsora vala-mi leves, sajt, lekvár vagy szalonna. Kenyeret tetszés szerinti mennyiségben kaptak.

/more/

Ahol a figyelőőrs közelében nincs határőrség, akkor az őrs maga főz, leltárában teljes konyhafelszerelése is van. Tibor azt hallotta, egy honvéd ruházattal aszáddal és teljes ellátással, átlag havi 2000 forintjába kerül az államnak.

A katonák évi szabadság kiméréte a következő:

1 éves őrsvezető és honvéd	4 nap,	tiszthelyettes	8 nap szabadság
2 " " " " " "	8 " " " " "	12 " " " " "	" " " " "
3 " " " " " "	12 " " " " "	16 " " " " "	" " " " "

15./ A menekülés.

Desertion and Escape.

Tibor a szakaszsparancsnoktól VARGA hadnagytól 1955 december 27.-től, állítólag hét nap szabadságot kapott. Karácsonykor éjjel elment /NU/ figyelő őrshöz beosztott honvéddel együtt, a PINKAMINDSZENTI templomba az éjjeli misére, azon 12 fő a határőrség katonája is ott volt. A miséről kijövőket FORDÁN hadnagy, a határőrség parancsnoka meglátta, a saját legénységét felelősségre vonta. A hadnagy távbeszélőn bejelentette az esetet a VESZPRÉMI jelszó századparancsnokságnak is. FILOTÁS főhadnagy századparancsnok távbeszélőn elrendelte, hogy a figyelőőrs két nevezett tagja, tíz napig nem mehet a faluba, bár Tibor azzal védekezett "csak a műkincseket" akarták megnézni a templomban. Tibor ennek ellenére elutazott december 27.-én BUDAPESTre, /NU/ honvéd, a másik templom-látogató pedig, december 31.-én távozott el önkényesen az őrstől, - ugyancsak PESTre.

Aznap éjjel FILOTÁS főhadnagy BENKE hadnagy kíséretében megsejmelte az őrsöt, a távbeszélő ügyeletes aludt és az őrszem is a szobában aludt az asztalra borulva, térde között karabélyát tartva. Biztosan nem hallották az "orosz-lán kint" jelszót, amit a határőr, távbeszélő-ügyeletes bemondhatott.

Nagy botrány kerekedett az ügyből, hiányzott a figyelő-őrsparancsnok, ki tilalom ellenére szabadságra utazott és egy honvéd is önként eltávozott PESTre. FILOTÁS kijelentette, az ügyet a katonai bírósághoz teszi át. 1956 január 3.-án visszajött Tibor, le beérkezett VARGA hadnagy szakaszsparancsnok és RASKI Imre szakaszszerető az új őrsparancsnok, valamint /NU/ honvéd is, ki az önkényesen eltávozó helyébe jött már.

Az átadás-átvétel január 3.-án éjjelig folyt, a szakaszparancsnok jelenlétében. Tibor ajánlkozott, hogy RÁSKI szakaszvezető helyett, - ki egész nap utazott, - ő megtartja a szolgálatot. A távbeszélőnél az önkényesen eltávozott, - de már visszatért - honvéd tartott szolgálatot. VARGA hadnagy is ledőlt egyik ágyra és aludt, pedig másnap ő kísérte volna be a két bírósági eljárás alá kerülőt a századhoz VESZPRÉMbe.

Tibor éjjél után a figyelő gödörnél tartotta a fegyveres szolgálatot. Két óra tájban az ablakon keresztül intett a távbeszélőnél ülő társának, aki óvatosan kilopózott a szobából, ahol mindenki mélyen aludt. Mindketten a közeli országhatár drótsövénye felé rohantak, közben Tibor a nyomsáv után eldobta a karabélyt és ledobta az őrbundát. Minden nagyobb nehézség nélkül átjutottak a drótsövényen, akna nem robbant, határőr nem mutatkozott. Ugy gondolják, hogy menekülésükkkel, néhány évi börtöntől szabadultak meg, amit a PESTI Fő utcai katonai törvényszék rájuk szabott volna. PILOTÁS főhadnagy, oda szándékozta őket bekísértetni.

Znd.

LIMITED DISTRIBUTION

READ AND DESTROY